

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਪੀਲੈਂਟਸ

ਬਨਾਮ

ਹੀਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1949 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 421

ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXX)—ਸੈਕਸ਼ਨ 14— ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ—ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਸੀ—ਧਾਰਾ 14 ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲਾ-ਮੁੱਖੀ—'ਕਬਜ਼ੇ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ—ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣਾ—ਨੇੜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ—ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ 'ਤੇ, ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਕਸਟਮ—ਵਿਧਵਾ—ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ—ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ 3,200 ਰੁਪਏ। ਤੀਰਥਯਾਤਰਾ ਲਈ 5,000 ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਕੀ 3,200 ਰੁਪਏ ਲੋੜ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖ ਲਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹਨਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 3,200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਅਗਰਵਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 12 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਐਕਸ-ਆਫੀਸ਼ੀਓ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 1949 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ।, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇਣਾ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਥਾਪਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.
ਕੇ. ਐਲ ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.-ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮੁਸਮਮਤ ਪੁਨੀ ਨੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। 7 ਜੂਨ, 1946 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਦਿ ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੇਲ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੌਦੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 3,200 ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 1,800 ਰੁਪਏ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਪਿਛਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚੇ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 21 ਅਗਸਤ, 1946 ਨੂੰ ਹੀਰਾ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਮ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ 1,800 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 3,200 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਵੈਂਡੀਜ਼ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅੰਬਾਲਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅੱਧੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 3,200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (1956 ਦਾ ਨੰਬਰ 30) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣ ਲਈ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਬਚਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਸਮਤ ਪੁਨੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ 7 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਜੂਨ, 1946, ਹੁਣ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“14(1) ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ”।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪ-ਭਾਗ ਇਸ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ "ਸੰਪਤੀ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਪ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਸਮਤ ਪੁਨੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਵੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੁਨੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਟਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੁਨੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh